

Rhif:WG31865

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.llyw.cymru

Llywodraeth Cymru

Dogfen Ymgynghori

TRWYDDEDU TAC SIS A CHERBYDAU HURIO PREIFAT YNG NGHYMRU

Dyddiad cyflwyno: 12 Mehefin 2017

Camau gofynnol: Ymatebion erbyn 8 Medi 2017

TROSOLWG

Diben yr ymgynghoriad hwn yw ystyried cynigion a gyhoeddwyd gan Gomisiwn y Gyfraith ar gyfer Cymru a Lloegr ym mis Mai 2014 i ddiwygio trwyddedu tacsis a cherbydau hurio preifat.

SUT I YMATEB

Mae'r cyfnod ymgynghori yn dechrau ar 12 Mehefin 2017 ac yn dod i ben ar 8 Medi 2017. Gwnewch yn siŵr fod eich ymateb yn ein cyrraedd cyn y dyddiad cau gofynnol.

Mae'r ddogfen ar gael ar y rhyngwrdd yn <https://ymgyngoriadau.llyw.cymru/>

Ymatebwch drwy:

- Lenwi ffurflen ymateb yr ymgynghoriad yn Atodiad; neu
- Anfon neges e-bost neu bostio eich ymateb i'r manylion cyswllt isod.

RHAGOR O WYBODAETH YCHWANEGOL A DOGFENNAU CYSYLLTIEDIG

Gellid sicrhau bod fersiynau Print mawr, Braille, CD sain a fersiynau mewn ieithoedd eraill ar gael ar gais.

MANYLION CYSYLLTU

Cyfeiriad post: Tîm Polisi Trafnidiaeth Gyhoeddus
Trafnidiaeth – Polisi, Cynllunio a Phartneriaethau
Llywodraeth Cymru
Pâr Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

E-bost: PolisiTrafnidiaethGyhoeddus.PublicTransportPolicy@wales.gsi.gov.uk

Ffôn: 03000 251497

DIOGELU DATA

Sut y byddwn yn defnyddio'r farn a'r wybodaeth a roddwch inni

Bydd unrhyw ymateb a anfonwch atom yn cael ei weld yn llawn gan staff Llywodraeth y Cynulliad sy'n gweithio ar y materion y mae'r ymgynghoriad hwn yn ymdrin â nhw. Mae'n bosibl y bydd aelodau eraill o staff Llywodraeth y Cynulliad yn gweld yr ymateb hefyd, er mwyn eu helpu i gynllunio ymgynghoriadau ar gyfer y dyfodol.

Mae Llywodraeth y Cynulliad yn bwriadu cyhoeddi crynodeb o'r ymatebion i'r ddogfen hon. Mae'n bosibl hefyd y byddwn yn cyhoeddi'r ymatebion yn llawn. Fel arfer, bydd enw a chyfeiriad (neu ran o gyfeiriad) yr unigolyn neu sefydliad a anfonodd yr ymateb yn cael eu cyhoeddi gyda'r ymateb. Mae hynny'n helpu i ddangos bod yr ymgynghoriad wedi'i gynnal yn briodol. Os nad ydych yn dymuno i'ch enw a'ch cyfeiriad gael eu cyhoeddi, ticiwch y blwch isod. Byddwn wedyn yn cuddio'ch manylion.

Mae'n bosibl y bydd yr enwau a'r cyfeiriadau y byddwn wedi'u cuddio yn cael eu cyhoeddi'n ddiweddarach, er nad yw hynny'n debygol o ddigwydd yn aml iawn. Mae Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 yn caniatáu i'r cyhoedd gael gweld gwybodaeth a gedwir gan lawer o gyfrff cyhoeddus, gan gynnwys Llywodraeth y Cynulliad. Mae hynny'n cynnwys gwybodaeth sydd heb ei chyhoeddi.

Fodd bynnag, mae'r gyfraith hefyd yn caniatáu i ni gadw gwybodaeth yn ôl dan rai amgylchiadau. Os bydd unrhyw un yn gofyn am gael gweld gwybodaeth a gadwyd yn ôl gennym, bydd rhaid inni benderfynu a ydym am ei rhyddhau ai peidio. Os bydd rhywun wedi gofyn inni beidio â chyhoeddi ei enw a'i gyfeiriad, bydd hynny'n ffaith bwysig i ni ei chadw mewn cof. Fodd bynnag, fe allai fod rheswm pwysig dros orfod datgelu enw a chyfeiriad unigolyn, er ei fod wedi gofyn i ni beidio â'u cyhoeddi. Byddem yn cysylltu â'r unigolyn ac yn gofyn am ei farn cyn gwneud unrhyw benderfyniad terfynol i ddatgelu'r wybodaeth.

CYNNWYS

Rhagair	tudalen 3
Crynodeb Gweithredol	tudalen 5
Cyflwyniad	tudalen 8
Crynodeb o'r argymhellion	tudalen 10
Dull Llywodraeth Cymru	tudalen 12
Crynodeb o'r Cwestiynau	tudalen 26

RHAGAIR

Mae tacsis a cherbydau hurio preifat yn darparu gwasanaeth cyhoeddus hanfodol sy'n cysylltu pobl â lleoedd pan nad yw gwasanaethau trafndiaeth gyhoeddus eraill ar gael neu pan nad ydynt yn ymarferol. Mae cyfraniad y sector yn sylweddol i'r economi liw nos a'r economi twristiaeth yn llawer o'n cymunedau ac mae'r diwydiant yn rhan allweddol o'n huchelgais ar gyfer trafndiaeth gyhoeddus yng Nghymru.

Mae tacsis a cherbydau llogi preifat yn ddull pwysig o gludiant gan alluogi pobl agored i niwed yn ein cymdeithas i gynnal eu hannibyniaeth yn y gymuned. Teithio mewn tacsï neu gerbyd hurio preifat yw'r unig ddewis trafndiaeth i lawer o bobl.

Er gwaethaf pwysigrwydd y sector hwn i'n huchelgais o ran trafndiaeth gyhoeddus, mae'r diwydiant yn parhau i gael ei lywodraethu gan gyfreithiau a luniwyd pan oedd cerbydau hacni yn cael eu tynnu gan geffylau yn olygfa gyffredin ar ein strydoedd. Yn syml, mae'r gyfraith yn gymhleth, mae hi'n perthyn i'r oes o'r blaen ac mae angen ei diwygio.

Bydd cychwyn darpariaethau penodol yn Neddf Cymru 2017 am y tro cyntaf yn dod â'r drefn drwyddedu ar gyfer tacsis a cherbydau hurio preifat o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Ar y sail hon, rwyf yn ystyried o'r newydd y gwaith sylweddol a wnaed gan Gomisiwn y Gyfraith ar gyfer Cymru a Lloegr i ddiwygio'r gyfraith sy'n gysylltiedig â thrwyddedu tacsis a cherbydau hurio preifat.

Rwyf yn awyddus i weithio gyda'r diwydiant, awdurdodau trwyddedu lleol a defnyddwyr i ddatblygu trefniadau y gellid eu cyflwyno yng Nghymru i sicrhau bod tacsis a cherbydau hurio preifat yn parhau i gyfrannu at ein huchelgais i gael cymdeithas gysylltiedig a chynaliadwy.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ken', enclosed within a thin black rectangular border.

Ken Skates AC

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a'r Seilwaith

CRYNODEB GWEITHREDOL

Ym mis Mai 2014, cyhoeddodd Comisiwn y Gyfraith ar gyfer Cymru a Lloegr ei gynigion i ddiwygio'r fframwaith deddfwriaethol sy'n llywodraethu trwyddedu tacsis a cherbydau hurio preifat yng Nghymru a Lloegr. Ar ôl cychwyn darpariaethau perthnasol o Ddeddf Cymru 2017, bydd trwyddedu tacsis a cherbydau hurio preifat yn fater a fydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

O dan y setliad datganoledig newydd hwn y mae Llywodraeth Cymru wedi ystyried eto y cynigion ynghylch y fframwaith ar gyfer trwyddedu tacsis a cherbydau hurio preifat a gyflwynwyd gan Gomisiwn y Gyfraith, at ddiben sefydlu trefniadau newydd i Gymru.

Byddai'r trefniadau a gynigir yn:

- a. Cyflwyno safonau cenedlaethol ar gyfer tacsis a cherbydau hurio preifat, a bennir gan Weinidogion Cymru, â'r pŵer i awdurdodau trwyddedu lleol bennu safonau ychwanegol pan fo'n briodol gwneud hynny;
- b. Bydd awdurdodau trwyddedu lleol, fodd bynnag, yn parhau i fod yn gyfrifol am gyflwyno trwyddedau ac am gyflawni'r gwaith gorfodi ar gyfer tacsis a cherbydau hurio preifat;

c. Ei gwneud yn haws i ddarparwyr tacsis a gwasanaethau hurio preifat weithio ar draws ffiniau awdurdodau lleol a bydd yn rhoi pwerau gorfodi newydd i swyddogion trwyddedu i ymdrin â cherbydau a gyrwyr sydd wedi eu trwyddedu mewn gwahanol ardaloedd. Cynigir cosbau llymach hefyd ar gyfer towtio (mynd ati i geisio cwsmeriaid), gan gynnwys atafaelu cerbydau;

ch. Cynnwys phedicabiau a cherbydau gwahanol, gan gynnwys limwsîns hir o fewn cwmpas rheoliadau tacsis a cherbydau hurio preifat, ond gan gadw'r eithriad sy'n berthnasol i geir priodas ac angladd yn rhan o'r ddeddfwriaeth sylfaenol, a

d. Cadw gallu awdurdodau trwyddedu lleol i gyfyngu ar nifer y tacsis sy'n gweithio yn yr ardal y maent yn ei thrwyddedu.

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn y byddai'r rhan fwyaf o'r argymhellion a gyflwynwyd gan Gomisiwn y Gyfraith, pe byddent yn cael eu cyflwyno, yn egluro ac yn symleiddio'r ddeddfwriaeth sy'n llywodraethu trwyddedu tacsis a cherbydau hurio preifat.

Ar y sail hon, rydym mewn egwyddor yn cefnogi'r rhan fwyaf o'r cynigion ynghylch rheoliadau tacsis a cherbydau hurio preifat yng Nghymru.

Fodd bynnag, yn ein barn ni, mae rhai argymhellion y mae angen eu hystyried eto yn fwy manwl. Diben yr ymgynghoriad polisi hwn yw ceisio barn ar y rheoliadau penodol hyn a nodir yn y paragraffau canlynol.

Rydym hefyd yn croesawu safbwyntiau rhanddeiliaid ar y pecyn cyfan o fesurau a gynigiwyd gan Gomisiwn y Gyfraith yn gysylltiedig â Chymru, er nad ydym yn gofyn amdanynt yn benodol.

Ceir copi o'r argymhellion llawn a gyhoeddwyd gan Gomisiwn y Gyfraith ar gyfer Cymru a Lloegr, y mae angen eu darllen ar y cyd â'r ddogfen ymgynghori hon, trwy fynd i <https://ymgyngoriadau.llyw.cymru/>

CYFLWYNIAD

1. Ym mis Mai 2014, cyhoeddodd Comisiwn y Gyfraith ar gyfer Cymru a Lloegr ei gynigion i ddiwygio'r fframwaith deddfwriaethol sy'n llywodraethu trwyddedu tacsis a cherbydau hurio preifat yng Nghymru a Lloegr.
2. Datblygwyd y cynigion yn rhan o Unfed Raglen Ddiwygio Cyfreithiau ar Ddeg Comisiwn y Gyfraith, a gomisiynwyd gan yr Adran Drafnidiaeth gan mai hi yw adran Llywodraeth y DU â chyfrifoldeb am drwyddedu tacsis a cherbydau hurio preifat.
3. Y cylch gorchwyl oedd adolygu'r gyfraith sy'n ymwneud â rheoleiddio tacsis a cherbydau hurio preifat gyda'r bwriad o'i moderneiddio a'i symleiddio, gan roi ystyriaeth briodol i fanteision posibl dadreoleiddio o ran lleihau'r baich ar fusnes a chynyddu effeithlonrwydd economaidd.
4. Ym mis Mai 2012, cyhoeddodd Comisiwn y Gyfraith bapur yn nodi ei gynigion drafft, a oedd yn destun ymgynghoriad cyhoeddus rhwng mis Mai a mis Hydref 2012.
5. Derbyniwyd mwy na 3000 o ymatebion ysgrifenedig, gan gynnwys mwy na 800 o ymatebion i arolwg a gynhaliwyd gan y cylchgrawn Private Hire and Taxi Monthly. Roedd yr ymatebwyr yn cynnwys unigolion a sefydliadau cynrychiadol, gyrwyr tacsis a cherbydau hurio preifat a gweithredwyr hurio preifat, swyddogion trwyddedu,

grwpiau anabledd, ymgynghorwyr arbenigol, undebau llafur a'r heddlu.

6. Cynhaliwyd cyfarfodydd gyda Chomisiynwyr Traffig a'r Asiantaeth Safonau Gyrwyr a Cherbydau ar wahanol gamau o'r prosiect.
7. Wrth ddatblygu'r cynigion terfynol, cynhaliodd Comisiwn y Gyfraith ymweliadau safle amrywiol hefyd, gan gynnwys cylchedau radio mawr ar gyfer tacsis a phencadlys gweithredwyr hurio preifat, teithio gyda'r masnachwyr tacsis a hurio preifat y tu mewn a thu allan i Lundain, arsylwi safleoedd tacsis a lleoliadau adloniant sydd â hanes o anawsterau gorfodi. Gwnaeth y dull hwn amlygu bod rhai o'r problemau y mae'r sector tacsis a hurio preifat yn eu profi yn lleol iawn ac yn benodol i achosion.
8. Yn rhan o'r setliad datganoledig newydd ar gyfer Cymru sydd i'w gyflwyno trwy Ddeddf Cymru 2017, bydd rheoleiddio tacsis a cherbydau hurio preifat yn dod yn fater sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Cynulliad Cenedlaethol Cymru.
9. O dan y setliad datganoledig newydd hwn y mae Llywodraeth Cymru yn ystyried eto'r cynigion ynghylch y fframwaith ar gyfer trwyddedu tacsis a cherbydau hurio preifat a gyflwynwyd gan Gomisiwn y Gyfraith yn gysylltiedig â Chymru.

CRYNODEB O'R ARGYMHELLION A WNAED GAN GOMISIWN Y GYFRAITH AR GYFER CYMRU A LLOEGR

10. Mae copi llawn o'r cynigion terfynol a gyflwynwyd gan Gomisiwn y Gyfraith wedi ei ailgyhoeddi ac maent i'w gweld yn <https://ymgyngoriadau.llyw.cymru/> fel rhan o'r ymarfer ymgynghori hwn.

11. O dan y gyfraith bresennol, mae statudau ar wahân yn rheoleiddio tacsis a cherbydau hurio preifat yn eu tro. Mae Comisiwn y Gyfraith wedi cynnig un fframwaith cyfreithiol newydd sy'n cadw'r system dwy haen bresennol, gan wahaniaethu rhwng tacsis a cherbydau hurio preifat. Dim ond tacsis y dylid eu caniatáu i gael eu galw o ymyl y ffordd neu i godi teithwyr o safleoedd tacsis.

12. Pe bai'r trefniadau a gynigir yn cael eu mabwysiadu, byddent yn:
 - a. Cyflwyno safonau cenedlaethol ar gyfer yr holl dacsis a cherbydau hurio preifat, wedi'u pennu gan Weinidogion Cymru, â'r pŵer i awdurdodau trwyddedu lleol bennu amodau ychwanegol pan fo hynny'n briodol;

 - b. Byddai awdurdodau trwyddedu lleol, er hynny, yn parhau i fod yn gyfrifol am gyflwyno trwyddedau a chyflawni gwaith gorfodi ar gyfer tacsis a cherbydau hurio preifat;

- c. Ei gwneud yn haws i ddarparwyr gwasanaethau hurio preifat weithio ar draws ffiniau awdurdodau lleol a bydd yn rhoi pwerau gorfodi newydd i swyddogion trwyddedu i ymdrin â cherbydau a gyrwyr sydd wedi eu trwyddedu mewn gwahanol ardaloedd. Cynigir cosbau llymach hefyd ar gyfer towtio (mynd ati i geisio cwsmeriaid), gan gynnwys atafaelu cerbydau;

 - ch. Cynnwys phedicabiau a cherbydau gwahanol, gan gynnwys limwsîns hir o fewn cwrpas rheoliadau tacsis a cherbydau hurio preifat, ond gan gadw'r eithriad sy'n berthnasol i geir priodas ac angladd yn rhan o'r ddeddfwriaeth sylfaenol, a

 - d. Cadw gallu awdurdodau trwyddedu lleol i gyfyngu ar nifer y tacsis sy'n gweithio yn yr ardal y maent yn ei thrwyddedu.
13. Roedd cyflwyno hyfforddiant gorfodol ar ymwybyddiaeth o anabledd i yrwyr tacsis a cherbydau hurio preifat yn rhan o'r pecyn o fesurau a gynigiwyd gyda'r bwriad o wella hygyrchedd y gwasanaethau hynny i bobl anabl. Argymhellodd Comisiwn y Gyfraith y dylai awdurdodau trwyddedu lleol fod â'r pŵer i gyflwyno dyletswydd ar dacsis i stopio pan gânt eu galw ar ymyl y ffordd, er mwyn helpu i fynd i'r afael â'r broblem bod rhai gyrwyr yn gyrru heibio pobl anabl.

14. Roedd cynigion Comisiwn y Gyfraith yn argymhell hefyd y dylai fod yn ofynnol i awdurdodau trwyddedu lleol adolygu'r anghenion o ran hygyrchedd yn eu hardal bob tair blynedd, ac ystyried materion hygyrchedd wrth osod safleoedd tacsis.
15. Yn ogystal â hyn, er mwyn helpu i fynd i'r afael â phrinder cerbydau hygyrch, argymhellwyd y dylai fod gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Drafnidiaeth y pŵer i'w gwneud yn ofynnol i weithredwyr mawr (neu anfonwyr, fel y byddent yn cael eu galw o dan y diwygiadau arfaethedig) fodloni cwotâu penodol o gerbydau hygyrch y mae'n rhaid i'r gweithredwyr eu darparu.

DULL ARFAETHEDIG LLYWODRAETH CYMRU

16. I grynhoi, mae Llywodraeth Cymru o'r farn y byddai'r rhan fwyaf o'r argymhellion a gyflwynwyd gan Gomisiwn y Gyfraith, pe baent yn cael eu cyflwyno, yn egluro ac yn symleiddio'r ddeddfwriaeth sy'n llywodraethu trwyddedu tacsis a cherbydau hurio preifat. Ar y sail hon, rydym mewn egwyddor yn cefnogi'r rhan fwyaf o'r cynigion ynghylch rheoleiddio tacsis a cherbydau hurio preifat yng Nghymru.
17. Fodd bynnag, yn ein barn ni, mae rhai argymhellion y mae angen eu hystyried eto yn fwy manwl. Diben yr ymgynghoriad polisi hwn yw ceisio barn ar y rheoliadau penodol hyn a nodir yn y paragraffau canlynol. Rydym hefyd yn croesawu safbwyntiau rhanddeiliaid ar y pecyn cyfan o fesurau a gynigiwyd gan Gomisiwn y Gyfraith yn gysylltiedig â Chymru, er nad ydym yn gofyn amdanynt yn benodol.

Argymhelliad 1

18. Argymhellodd Comisiwn y Gyfraith y dylid cadw'r system dwy haen, gan wahaniaethu rhwng tacsis y gellid eu galw ar ymyl y ffordd neu eu defnyddio o safleoedd tacsis a cherbydau hurio preifat y mae'n rhaid eu trefnu ymlaen llaw cyn cymryd y daith.

19. Fel yr amlygwyd yn adroddiad Comisiwn y Gyfraith, cyflwynwyd sawl dadl ddarbwyllol o blaid gwaredu'r gwahaniaeth rhwng tacsis a cherbydau hurio preifat. Cydnabyddir nad yw'r cyhoedd yn deall y gwahaniaeth rhyngddynt ac mae datblygiadau technolegol yn golygu y gellir trefnu taith o fewn munudau i ymgymryd â'r daith. Gall newid i system un haen symleiddio trefniadau trwyddedu yn well hefyd, a phennu safonau cenedlaethol a gwneud gorfodi yn broses symlach.

20. Yn Llundain er enghraifft, ceir mwy o ddealltwriaeth o'r gwahaniaeth rhwng tacsis y gellir ei alw ar ymyl y ffordd a cherbyd hurio preifat, gan fod tacsis Llundain yn darparu'r cyfleustod o allu eu hurio ar unwaith gan ddefnyddio prisiau a reoleiddir.

21. Fodd bynnag, gallai newid i system un haen gyfuno nodweddion tacsis a cherbydau hurio preifat, gan alluogi pobl i hurio ymlaen llaw ac "yn y fan a'r lle", a'r ddau fath yn gweithredu dan fodel prisiau wedi'u rheoleiddio.

Cwestiwn 1: A ddylid cadw'r system dwy haen yng Nghymru neu a ddylid datblygu model un haen ar gyfer y sector tacsis a cherbydau hurio preifat yng Nghymru?

Argymhelliad 8

22. Cynigiodd Comisiwn y Gyfraith beidio â chyflwyno gofyniad i yrwyr tacsis gadw cofnodion ac eithrio tacsis sy'n codi teithwyr y tu allan i'r ardal y maent wedi eu trwyddedu ar ei chyfer.
23. Mewn egwyddor, mae Llywodraeth Cymru yn cefnogi'r gofyniad i yrwyr tacsis gadw cofnodion cywir at ddibenion diogelu teithwyr, ond cydnabyddir y gall fod yn afresymol i'w gwneud yn ofynnol cadw cofnodion o deithiau na chawsant eu trefnu ymlaen llaw.

Cwestiwn 2: A ddylai'r trefniadau yng Nghymru ei gwneud yn ofynnol i yrwyr tacsis gadw cofnodion cywir o:

- a. bob taith a wneir mewn tacsî;
- b. teithiau sydd wedi eu trefnu ymlaen llaw yn unig neu rai a ddechreuodd y tu allan i'r ardal y mae'r tacsî wedi ei drwyddedu ar ei chyfer; neu
- c. peidio â'i gwneud yn ofynnol i yrwyr tacsis gadw cofnodion

Argymhelliad 15

24. Cynigiodd Comisiwn y Gyfraith beidio â'i gwneud yn ofynnol i gyfryngwyr sy'n gweithio yn unig gyda thacsis trwyddedig (a elwir yn "gylchedau radio") fod wedi'u trwyddedu.
25. O ystyried y byddai swyddogaeth bosibl unrhyw unigolyn sy'n trefnu archebion tacsï yn cynnwys bod yn gyfrifol am ymdrin â gwybodaeth a allai fod yn sensitif a phersonol, mae Llywodraeth Cymru o'r farn y dylid ei gwneud yn ofynnol i unrhyw unigolyn sy'n gyfrifol am gymryd archebion ac ymdrin â data personol fod wedi'i drwyddedu.

Cwestiwn 3: A ddylai'r trefniadau ar gyfer trwyddedu tacsï yng Nghymru ei gwneud yn ofynnol i unrhyw unigolion sy'n ymdrin â gwybodaeth bersonol fod wedi'i drwyddedu ai peidio?

Argymhelliad 17

26. Cynigiodd Comisiwn y Gyfraith y dylai trwyddedu gweithredwyr gwmpasu swyddogaethau anfon yn unig ac ni ddylai bellach fod yn berthnasol i wahodd neu dderbyn archebion.
27. Cafodd y diffiniad o weithredwr at ddibenion trwyddedu ei gyfyngu i 'anfonwr'. Mae hyn ar y sail mai cyfrifoldeb yr anfonwr yw trosglwyddo'r archeb i gerbyd trwyddedig ac nad yw'r unigolyn sy'n cymryd yr archeb yn gwneud mwy na rhaglenni ffonau symudol a

gwefannau sy'n casglu ac yn trosglwyddo archebion i weithredwyr wedi hynny. Heblaw bod unigolyn sy'n cymryd archeb, na fyddai'n ofynnol iddo fod wedi ei drwyddedu o dan y cynigion, yn gallu dangos ei fod wedi trosglwyddo'r archeb i anfonwr trwyddedig, yna tybir mai ef yw'r 'anfonwr' ar gyfer y daith berthnasol honno. Mae'n rhaid i'r anfonwr fod wedi'i drwyddedu.

28. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn y dylai unrhyw unigolyn sy'n gyfrifol am ymdrin â gwybodaeth bersonol gan unrhyw unigolyn sydd eisiau archebu tacsï neu gerbyd hurio preifat fod wedi ei drwyddedu i wneud hynny.

Cwestiwn 4: A ddylai unigolyn sy'n cymryd archeb ar gyfer cerbyd hurio preifat fod wedi'i drwyddedu?

Argymhelliad 36

29. Cynigiodd Comisiwn y Gyfraith na ddylai ymgeiswyr ar gyfer trwydded cerbydau fod yn destun prawf person "addas a phriodol".
30. Yn ystod yr ymgynghoriad cyhoeddus a gynhaliwyd gan Gomisiwn y Gyfraith, roedd awdurdodau trwyddedu yng Nghymru yn dadlau bod y ddarpariaeth yn cynnig trefniadau rhesymol i ddiogelu teithwyr ac y dylid ei chadw ar y sail honno.

Cwestiwn 5: A ddylid cadw'r prawf person "addas a phriodol" ar gyfer ymgeisio am drwydded a'i chyflwyno yng Nghymru?

Argymhellion 37/40

31. Cynigiodd Comisiwn y Gyfraith na ddylai fod gan awdurdodau trwyddedu bŵer cyffredinol i orfodi amodau unigol ar ddeiliaid trwyddedau tacsis neu gerbydau hurio preifat.

32. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn ei bod yn synhwyrol pennu safonau gofynnol er mwyn gwella cysondeb gwasanaethau ledled ardaloedd awdurdodau lleol yng Nghymru. Ond mae angen sefydlu trefniadau i roi hyblygrwydd i awdurdodau trwyddedu lleol ychwanegu amodau priodol ar ddeiliaid trwyddedau unigol pan fo gorfodi unrhyw amod o'r fath yn gyfiawn, yn rhesymol ac yn gymesur.

33. Yn yr un modd, cynigiodd Comisiwn y Gyfraith y dylai gwasanaethau hurio preifat fod yn ddarostyngedig i safonau cenedlaethol yn unig ac na ddylai awdurdodau trwyddedu fod â'r pŵer i orfodi amodau lleol bellach.

34. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod angen sefydlu trefniadau sy'n rhoi i awdurdodau trwyddedu lleol yr hyblygrwydd i ychwanegu gofynion a safonau ychwanegol sy'n berthnasol ac yn briodol i ddiwallu anghenion yr ardal leol, os nad yw gofynion o'r fath wedi'u cynnwys yn y safonau cenedlaethol.

Cwestiwn 6: A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan awdurdodau lleol y disgrisiwn, o fewn cyfyngiadau penodol, i orfodi amodau ar ddeiliaid trwyddedau unigol i fodloni gofynion a safonau lleol ychwanegol pan fo rheswm dros wneud hynny?

Argymhelliad 53

35. Cynigiodd Comisiwn y Gyfraith y dylid pennu ffioedd hurio preifat yn genedlaethol ac na ellid eu hamrywio'n lleol. Dylai ffioedd trwyddedu tacsis barhau i gael eu pennu yn lleol, ond ar lefel nad yw'n is na'r ffi hurio preifat cenedlaethol.
36. Roedd y Comisiwn yn cydnabod bod y ffioedd yn cael eu pennu yn lleol ar hyn o bryd er mwyn adfer y costau'n llawn. Roedd yn dadlau y gallai cyflwyno safonau cenedlaethol ar gyfer cerbydau hurio preifat leihau'r amrywiaeth yn lefel y ffioedd rhwng awdurdodau cyfagos.
37. Mae Comisiwn y Gyfraith wedi awgrymu hefyd y dylai fod gan awdurdodau lleol y pŵer i sefydlu cynllun sy'n galluogi awdurdodau lleol i gronni ffioedd trwyddedu hurio preifat at ddiben gorfodi.
38. Gallai trefniant arall ganiatáu i awdurdodau trwyddedu lleol bennu ffioedd ar gyfer trwyddedu tacsis a cherbydau hurio preifat yn lleol, ar yr amod eu bod yn rhoi ystyriaeth briodol i'r canllawiau a roddir gan Lywodraeth Cymru.

Cwestiwn 7: O ran pennu ffioedd ar gyfer trwyddedu tacsis a cherbydau hurio preifat, a ydych chi'n cytuno:

- a. Y dylai Gweinidogion Cymru bennu'r ffioedd ar gyfer trwyddedu cerbydau hurio preifat ac y dylai'r ffioedd ar gyfer tacsis gael eu pennu gan awdurdodau trwyddedu lleol ar gyfradd nad yw'n llai na'r ffioedd a bennir ar gyfer cerbydau hurio preifat – fel yr argymhellir gan Gomisiwn y Gyfraith; neu**

- b. Y dylid ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau trwyddedu lleol bennu'r holl ffioedd yn eu hardaloedd, gan gyflawni eu swyddogaethau trwy roi ystyriaeth briodol i'r canllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru?**

Argymhelliad 56

39. Argymhellodd Comisiwn y Gyfraith y dylai fod yn ddyletswydd ar awdurdodau trwyddedu lleol i gyhoeddi data am eu gyrwyr, cerbydau a thrwyddedu gweithredwyr ar ffurf y gallai'r awdurdod cenedlaethol ei wneud yn ofynnol, ar y sail yr ymddengys bod rhannu gwybodaeth rhwng awdurdodau trwyddedu yn fwlch yn y trefniadau presennol.

40. Daeth Comisiwn y Gyfraith i'r casgliad nad oes dull cydnabyddedig o alluogi awdurdodau trwyddedu i wirio a yw ymgeisydd am drwydded mewn un ardal wedi bod yn destun camau gorfodi mewn ardal arall sydd wedi arwain at ddirymu trwydded.

41. Mae'n annhebygol y bydd cyhoeddi gwybodaeth yn unig yn datrys y diffygion a nodwyd gan Gomisiwn y Gyfraith ac ychydig iawn o werth i'r cyhoedd fyddai cyhoeddi gwybodaeth. Er hynny, derbynnir y dylai fod yn ofynnol i awdurdodau trwyddedu lleol gofnodi camau gorfodi sydd wedi arwain at gael gwared ar, neu wahardd dros dro, drwydded tacsï neu gerbyd hurio preifat. Hefyd, dylai'r wybodaeth hon fod ar gael yn hawdd i awdurdodau trwyddedu eraill, y bydd yn ofynnol iddynt edrych ar yr wybodaeth cyn caniatáu cais am drwydded.

Cwestiwn 8: A ydych chi'n cytuno:

- a. Y dylai fod yn ofynnol i awdurdodau trwyddedu lleol gyhoeddi gwybodaeth am ddata eu gyrwyr, cerbydau a thrwyddedu gweithredwr fel y pennir gan Weinidogion Cymru yn unol ag argymhelliad Comisiwn y Gyfraith, neu**

- b. Y dylai fod yn ofynnol i awdurdodau trwyddedu lleol rannu gwybodaeth ynghylch unrhyw gamau gorfodi sydd wedi eu cymryd ac sydd wedi arwain at gael gwared ar drwydded, neu ei gwahardd dros dro, a'i bod yn ofynnol i awdurdodau trwyddedu edrych ar yr wybodaeth hon cyn caniatáu cais am drwydded.**

Argymhelliad 61

42. Mewn ardaloedd trwyddedu lle ceir cyfyngiadau eisoes o ran nifer, cynigiodd Comisiwn y Gyfraith y dylai deiliaid trwyddedau cerbydau barhau i allu trosglwyddo eu trwyddedau tacsî am bremiwm. Roedd yr ymgynghoriad a gynhaliwyd gan y Comisiwn yn datgelu bod masnach mewn gwerthoedd platiau wedi datblygu yn yr ardaloedd hynny lle'r oedd nifer y tacsîs yn gyfyngedig, gan gostio miloedd o bunnoedd. Nodwyd bod y gost hon yn gallu bod yn rhwystr ariannol i bobl newydd i'r farchnad ac nad yw'n annog unrhyw fuddsoddiad yn y sector. Yn ystod yr ymgynghoriad, roedd rhai wedi dadlau bod premiymau platiau yn annog proffesiynoldeb yn y diwydiant tacsîs.
43. Roedd Comisiwn y Gyfraith yn derbyn na ddylai masnach mewn gwerthoedd platiau fod yn nodwedd o'r drefn drwyddedu, ond roedd yn cydnabod y bydd cael gwared ar y gwerthoedd hyn yn achosi caledi ariannol ac y byddai'n annheg. Cynigiwyd felly, y caiff rheoliadau ddarparu ar gyfer sefydlu gweithdrefn lle caiff deiliad trwydded tacsî drosglwyddo ei rwymedigaethau ef neu hi fel deiliad y drwydded i unigolyn arall. Byddai cynnal gwerth ffioedd platiau trwy'r rheoliad hwn yn cynnal yr arfer, y derbynnir nad oes croeso iddo, mewn ardaloedd lle ceir cyfyngiadau ar nifer y tacsîs sy'n cael gweithredu ar hyn o bryd.

44. Dull amgen i'r hyn a gynigir gan Gomisiwn y Gyfraith yw y dylai unrhyw gynllun sydd wedi ei gynllunio i ddiogelu buddsoddiad a wnaed wrth drosglwyddo platiau trwydded ganolbwyntio ar 'brynu'n gyfan gwbl' yr ymrwymiad ariannol at y diben o ddileu'r arfer o werthu platiau.
45. Gellid caniatáu i awdurdodau trwyddedu lleol mewn ardaloedd lle ceir yr arfer o brynu platiau ddefnyddio incwm y ffi drwyddedu i ariannu cynllun 'brynu'n gyfan gwbl'. Mae'n bosibl y byddai'r gallu i 'gronni' incwm o'r ffi drwyddedu yn darparu ateb o ran sut i ariannu cynllun digolledu o'r fath.
46. Dylid dychwelyd platiau tacsï at yr awdurdod trwyddedu i'w hailgyflwyno ac ni ddylid eu masnachu rhwng deiliad trwyddedau a darpar ddeiliaid trwyddedau.

Cwestiwn 9: Os oes angen, a ddylai Gweinidogion Cymru fod â'r pŵer i lunio cynllun sy'n:

- a. Caniatáu i drwyddedau tacsï gael eu masnachu rhwng deiliaid trwyddedau a darpar ddeiliaid trwyddedau; neu**
- b. Ei gwneud yn ofynnol i drwyddedau gael eu dychwelyd at yr awdurdod trwyddedu lleol i'w hailgyflwyno ond caniatáu i gynllun digolledu gael ei sefydlu i sicrhau bod deiliaid trwydded sydd wedi masnachu platiau yn flaenorol yng Nghymru yn cael eu digolledu am unrhyw golled bosibl.**

Argymhellion 65/67/68/69

47. Yn rhan o'i gynigion, gwnaeth Comisiwn y Gyfraith gyfres o argymhellion ynghylch sut y dylai awdurdodau trwyddedu lleol weithredu eu swyddogaethau er mwyn gallu cyflawni'r dyletswyddau a nodir yn Neddf Cydraddoldeb 2010. Roedd y cynigion yn cynnwys gofynion ar awdurdodau trwyddedu i:

- a. Cynnal adolygiad hygrychedd bob tair blynedd;
- b. Adolygu dyluniad safleoedd tacsis i sicrhau cydymffurfiaid â Deddf Cydraddoldeb 2010; a
- c. Darparu gwybodaeth ynglŷn â'r awdurdod trwyddedu a gweithredwyr lleol mewn gwahanol fformatau, yn ogystal â gwybodaeth ynglŷn â'r mathau o gerbydau sydd ar gael yn eu hardaloedd.

48. Cynigiwyd hefyd y dylai fod gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Drafnidiaeth y pŵer i orfodi gofynion hygrychedd ar weithredwyr/anfonwyr mawr. Yn benodol, dylai'r pŵer ganiatáu ar gyfer pennu cwtâu o gerbydau hygrych y mae'n rhaid iddynt fod ar gael ar gyfer anfonwyr o'r fath.

49. Yng Nghymru, mae awdurdodau trwyddedu yn ddarostyngedig i Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011, sy'n gorfodi gofynion ar awdurdodau cyhoeddus yng Nghymru sydd wedi eu cynllunio i'w cynorthwyo i gydymffurfio â

dyletswydd cydraddoldeb cyffredinol y sector cyhoeddus a gyflwynwyd gan a149 o Ddeddf 2010. Os rhoddir yr hyblygrwydd i awdurdodau trwyddedu lleol ychwanegu amodau neu ofynion lleol ar ddeiliaid trwyddedau yn eu hardaloedd, yna ynghyd â dyletswydd cydraddoldeb y sector cyhoeddus a'r Rheoliadau cysylltiedig, gellir dadlau bod modd cyflawni'r argymhellion hyn dan y trefniadau presennol.

Cwestiwn 10: A ydych chi o'r farn y gellid cyflawni'r gofynion cydraddoldeb a gynigir gan Gomisiwn y Gyfraith o dan y gofynion a orfodir gan ddyletswydd cydraddoldeb cyffredinol y sector cyhoeddus (a149) a Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011?

Argymhelliad 80

50. Argymhellodd Comisiwn y Gyfraith mai'r cam cyntaf yn y broses apelio o ran gwrthod, gwahardd dros dro neu ddirymu trwyddedau, yw y dylai fod hawl gan yr ymgeisydd neu ddeiliad trwydded gyfredol i ofyn i awdurdodau trwyddedu ailystyried y penderfyniad gwreiddiol. Argymhellodd Comisiwn y Gyfraith hefyd y dylai fod gan apelyddion yr hawl i osgoi'r cam hwn a mynd ymlaen yn uniongyrchol i lys yr ynadon.

51. Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno mai'r cam cyntaf yn y broses apelio yw y dylai fod hawl gan yr ymgeisydd neu ddeiliad trwydded i ofyn am adolygiad o'r penderfyniad gwreiddiol gan unigolyn sy'n annibynnol o'r penderfyniad gwreiddiol, er mwyn sicrhau bod unrhyw

adolygiad a gynhelir yn ddiuedd os nad yn gwbl annibynnol. Os yw'r apelyddion yn parhau i fod yn anfodlon â chanlyniad yr apêl, y mae'n rhaid ymdrin ag ef o fewn amserlen resymol, yna bydd yr hawl i fynd ymlaen i'r llys ynadon yn cael ei gynnig.

52. Fodd bynnag, rydym o'r farn y dylai apelyddion ganiatáu i adolygiad o'r penderfyniad ddigwydd cyn i apeliadau gael eu cyflwyno i'r llys ynadon. Mantais hyn yw gallu datrys y mater heb ei atgyfeirio i'r llysoedd a gall hyn leihau nifer yr achosion a all fel arall gael eu hystyried gan yr ynadon.

Cwestiwn 11: A ydych chi'n cytuno ei bod yn ofynnol i ymgeiswyr neu ddeiliaid trwyddedau cyfredol ganiatáu i adolygiad o'r penderfyniad i wrthod, gwahardd dros dro neu ddirymu trwydded gan unigolyn nad oedd ynghlwm â'r penderfyniad gwreiddiol gael ei gynnal o fewn amserlen resymol cyn y gellir cyflwyno apêl i'r llys ynadon?

CRYNODEB O'R CWESTIYNAU

Cwestiwn 1: A ddylid cadw'r system dwy haen yng Nghymru neu a ddylid datblygu model un haen ar gyfer y sector tacsis a cherbydau hurio preifat yng Nghymru?

Cwestiwn 2: A ddylai'r trefniadau yng Nghymru ei gwneud yn ofynnol i yrwyr tacsis gadw cofnodion cywir o:

- a. pob taith a wneir mewn tacsî;
- b. teithiau sydd wedi eu trefnu ymlaen llaw yn unig neu rai a ddechreuodd y tu allan i'r ardal y mae'r tacsî wedi ei drwyddedu ar ei chyfer; neu
- c. peidio â'i gwneud yn ofynnol i yrwyr tacsîs gadw cofnodion

Cwestiwn 3: A ddylai'r trefniadau ar gyfer trwyddedu tacsis yng Nghymru ei gwneud yn ofynnol i unrhyw unigolion sy'n ymdrin â gwybodaeth bersonol fod wedi'i drwyddedu ai peidio?

Cwestiwn 4: A ddylai unigolyn sy'n cymryd archeb ar gyfer cerbyd hurio preifat fod wedi'i drwyddedu?

Cwestiwn 5: A ddylid cadw'r prawf person "addas a phriodol" ar gyfer ymgeisio am drwydded a'i chyflwyno yng Nghymru?

Cwestiwn 6: A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan awdurdodau lleol y disgresiwn, o fewn cyfyngiadau penodol, i orfodi amodau ar ddeiliaid trwyddedau unigol i fodloni gofynion a safonau lleol ychwanegol pan fo rheswm dros wneud hynny?

Cwestiwn 7: O ran pennu ffioedd ar gyfer trwyddedu tacsis a cherbydau hurio preifat, a ydych chi'n cytuno:

- a. Y dylai Gweinidogion Cymru bennu'r ffioedd ar gyfer trwyddedu cerbydau hurio preifat ac y dylai'r ffioedd ar gyfer tacsis gael eu pennu gan awdurdodau trwyddedu lleol ar gyfradd nad yw'n llai na'r ffioedd a bennir ar gyfer cerbydau hurio preifat – fel yr argymhellir gan Gomisiwn y Gyfraith; neu
- b. Y dylid ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau trwyddedu lleol bennu'r holl ffioedd yn eu hardaloedd, gan gyflawni eu swyddogaethau trwy roi ystyriaeth briodol i'r canllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru?

Cwestiwn 8: A ydych chi'n cytuno:

- a. Y dylai fod yn ofynnol i awdurdodau trwyddedu lleol gyhoeddi gwybodaeth am ddata eu gyrwyr, cerbydau a thrwyddedu gweithredwr fel y pennir gan Weinidogion Cymru yn unol ag argymhelliad Comisiwn y Gyfraith, neu

- b. Y dylai fod yn ofynnol i awdurdodau trwyddedu lleol rannu gwybodaeth ynghylch unrhyw gamau gorfodi sydd wedi eu cymryd ac sydd wedi arwain at gael gwared ar drwydded, neu ei gwahardd dros dro, a'i bod yn ofynnol i awdurdodau trwyddedu edrych ar yr wybodaeth hon cyn caniatáu cais am drwydded.

Cwestiwn 9: Os oes angen, a ddylai Gweinidogion Cymru fod â'r pŵer i lunio cynllun sy'n:

- a. Caniatáu i drwyddedau tacsis gael eu masnachu rhwng deiliaid trwyddedau a darpar ddeiliaid trwyddedau; neu
- b. Ei gwneud yn ofynnol i drwyddedau gael eu dychwelyd at yr awdurdod trwyddedu lleol i'w hailgyflwyno ond caniatáu i gynllun digolledu gael ei sefydlu i sicrhau bod deiliaid trwydded sydd wedi masnachu platiau yn flaenrol yng Nghymru yn cael eu digolledu am unrhyw golled bosibl.

Cwestiwn 10: A ydych chi o'r farn y gellid cyflawni'r gofynion cydraddoldeb a gynigir gan Gomisiwn y Gyfraith o dan y gofynion a orfodir gan ddyletswydd cydraddoldeb cyffredinol y sector cyhoeddus (a149) a Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011?

Cwestiwn 11: A ydych chi'n cytuno ei bod yn ofynnol i ymgeiswyr neu ddeiliaid trwyddedau cyfredol ganiatáu i adolygiad o'r penderfyniad i wrthod, gwahardd dros dro neu ddirymu trwydded gan unigolyn nad oedd ynghlwm â'r penderfyniad gwreiddiol gael ei gynnal o fewn amserlen resymol cyn y gellir cyflwyno apêl i'r llys ynadon?

Eich enw/sefydliad a chyfeiriad post/e-bost

Dywedwch wrthym ar ran pa grŵp yr ydych yn ymateb. (ticiwch un)

Llywodraeth Ganolog		Grwpiau Defnyddwyr Trafnidiaeth Gyhoeddus	
Awdurdod Lleol (Cymru)		Grwpiau Amgylcheddol	
Awdurdod Lleol (Lloegr)		Grwpiau Anabledd	
Sector tacsis a cherbydau hurio preifat		Grwpiau Cymunedol	
Comisiynwyr / Ombwdsmon		Gweithredwyr/Defnyddwyr Gwasanaethau Cludo Nwyddau	
Grwpiau Cyngori		Y Diwydiant / Gweithredwyr Bysiau	
Y Cyfryngau		Y Diwydiant / Gweithredwyr Awyr	
Gwasanaethau Brys		Y Diwydiant / Gweithredwyr Môr	
Y Sector Iechyd		Undebau Llafur	
Arall (Nodwch)			